

2. ΜΟΡΦΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

2.1. Από την αγροτική κοινωνία στην κοινωνία της πληροφορίας (αγροτικές κοινωνίες, βιομηχανική κοινωνία, μεταβιομηχανική κοινωνία)

2.2. Σύγχρονες κοινωνίες - Στάδια ανάπτυξης

•

2.1. Από την αγροτική κοινωνία στην κοινωνία της πληροφορίας

Αγροτικές κοινωνίες

- **Κύρια χαρακτηριστικά:**
 - **μόνιμη εγκατάσταση** του αγρότη-καλλιεργητή σε έναν τόπο (είτε ως ιδιοκτήτη γης είτε ως εξαρτημένου καλλιεργητή) και
 - **συστηματική καλλιέργεια του εδάφους**, στην οποία στηρίζεται ουσιαστικά η οικονομία μιας κοινωνίας.
- **Μορφές**
 1. Δουλοκτητικές κοινωνίες
 2. Φεουδαρχικές κοινωνίες

Μορφές αγροτικών κοινωνιών/1

1. Δουλοκτητικές αγροτικές κοινωνίες

- **παραδείγματα**
 - Αρχαία Ελλάδα, Ρώμη
 - νότιες πολιτείες Η.Π.Α., Λατινική Αμερική
- **Χαρακτηριστικά**
 - Η παραγωγή στηρίζεται στους **δούλους**
 - ευρύ στρώμα καλλιεργητών
 - δεν αμείβονταν για την εργασία τους,
 - θεωρούνταν «εργαλεία» και «εξαρτήματα» της γης

Μορφές αγροτικών κοινωνιών/2

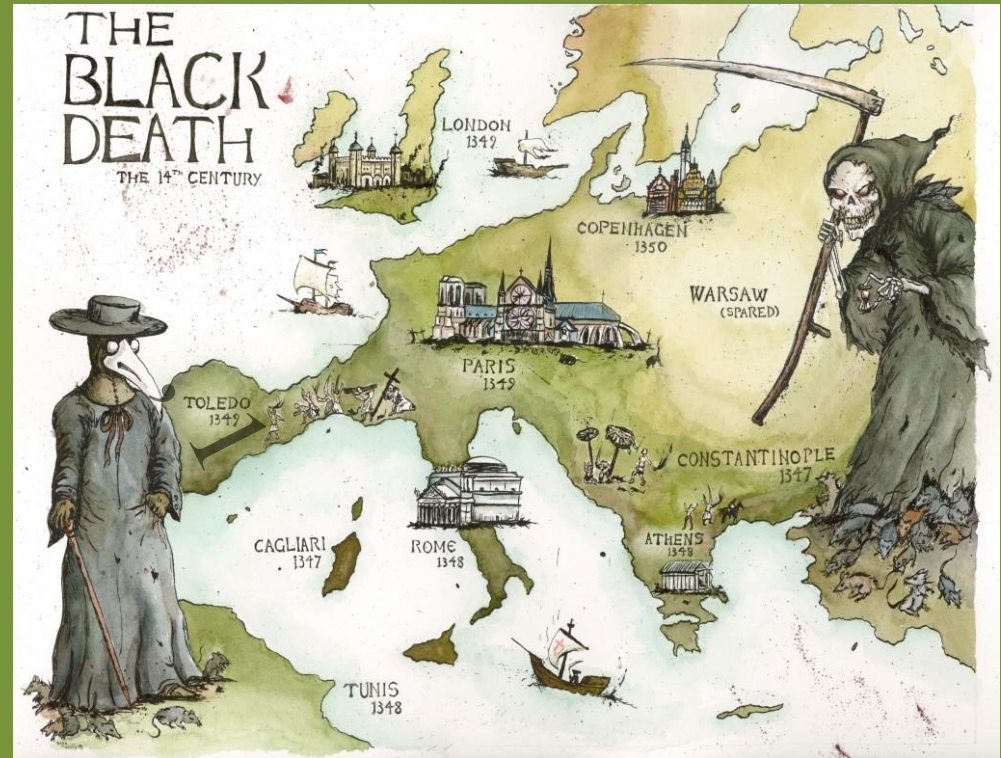
2. Φεουδαρχικές αγροτικές κοινωνίες

- **Παραδείγματα :**
 - Δυτική Ευρώπη : Γαλλία, Γερμανία κτλ.
- **Χαρακτηριστικά :**
 - **Υποτέλεια και εξαθλίωση του αγρότη :** υπόκειται σε ένα σύστημα ιδιόμορφων **δεσμεύσεων** με τη γη και τον ιδιοκτήτη της:
 - **παροχή άμισθης υποχρεωτικής εργασίας (αγγαρεία) και**
 - **πληρωμή φόρων** (σε είδος, αλλά και σε χρήμα αργότερα)
 - **οι αγρότες συχνά κάτω από τα όρια της επιβίωσης.**

Η εξαθλίωση των αγροτικών πληθυσμών

- εξαθλίωση των αγροτικών πληθυσμών και στις δουλοκτητικές και στις φεουδαρχικές κοινωνίες
- μικρή προσδοκώμενη ζωή, εξαιτίας επιδημιών και λιμών (από κακή σοδειά ή εξαιτίας άθλιων συνθηκών υγιεινής).
- υψηλή γεννητικότητα.

Η επιδημία πανούκλας στην Ευρώπη το 1349-50 αποδεκάτισε το 1/3 του πληθυσμού (20 εκ.)

Οι αγροτικές κοινωνίες : «κλειστές και αυτάρκεις οικονομίες».

- Κλειστές οικονομίες
 - όμως πάντα υπήρχαν αγορές για την πώληση του αγροτικού «υπερπροϊόντος».
- αυτάρκτης οικονομία
 - όμως : όσα αγαθά που δεν παρήγαγαν οι ίδιοι (π.χ. αλάτι, κρασί, εργαλεία ή όπλα) τα αγόραζαν στην αγορά >> εμπορικές σχέσεις με τους άλλους
- οι αγροτικές κοινωνίες δεν ήταν εντελώς κλειστές και αυτάρκεις οικονομίες.

Αγορά στο Μεσαιωνικό Παρίσι (1403)

	ΤΥΠΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
Α Γ Ρ Ο Τ Ι Κ Ε Σ Κ Ο Ι Ν Ω Ν Ι Ε Σ	Πρωτόγονη κοινωνία	Η παραγωγή γίνεται με τη συμμετοχή ολόκληρης της κοινότητας.	Πρωτόγονα στοιχειώδη εργαλεία.	Τα εργαλεία ανήκουν σε ολόκληρη την κοινότητα (συλλογική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής).	Η κοινωνία δεν είναι χωρισμένη σε τάξεις. Δεν υπάρχει κράτος που διοικεί την κοινότητα.
	ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ 1. Πόλη-κράτος 2. Ρώμη	Δουλοκτηπτικός τρόπος παραγωγής.	Πιο εξελιγμένα εργαλεία Χρήση δούλων (es = ομιλούν εργαλείο).	Ατομική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής. Εκμετάλλευση των δούλων.	Ταξική διάρθρωση της κοινωνίας (είναι χωρισμένη σε τάξεις = ελεύθεροι - δούλοι).
	ΦΕΟΥΔΑΡΧΙΑ 1. Βυζάντιο 2. Οθωμανική Αυτοκρατορία 3. Δυτική Φεουδαρχία	Φεουδαρχικός τρόπος παραγωγής.	Εισάγεται το άροτρο στην παραγωγή και η χρήση του αλόγου. Τα εργαλεία είναι ακόμη πιο εξελιγμένα.	Ατομική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής. Οι φεουδάρχες εκμεταλλεύονται την εργασία του δουλοπάροικου.	Ταξική διάρθρωση της κοινωνίας (είναι χωρισμένη σε τάξεις = φεουδάρχες - δουλοπάροικοι).
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ					
	ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ	Καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής.	Βιομηχανική επανάσταση. Χρήση εξελιγμένης τεχνολογίας στην παραγωγή.	Εκμετάλλευση των εργατών. Μισθωτή εργασία. Τα μέσα παραγωγής ανήκουν στους καπιταλιστές.	Ταξική διάρθρωση της κοινωνίας (είναι χωρισμένη σε τάξεις = κεφαλαιοκράτες - εργαζόμενοι).

Βιομηχανική κοινωνία/1

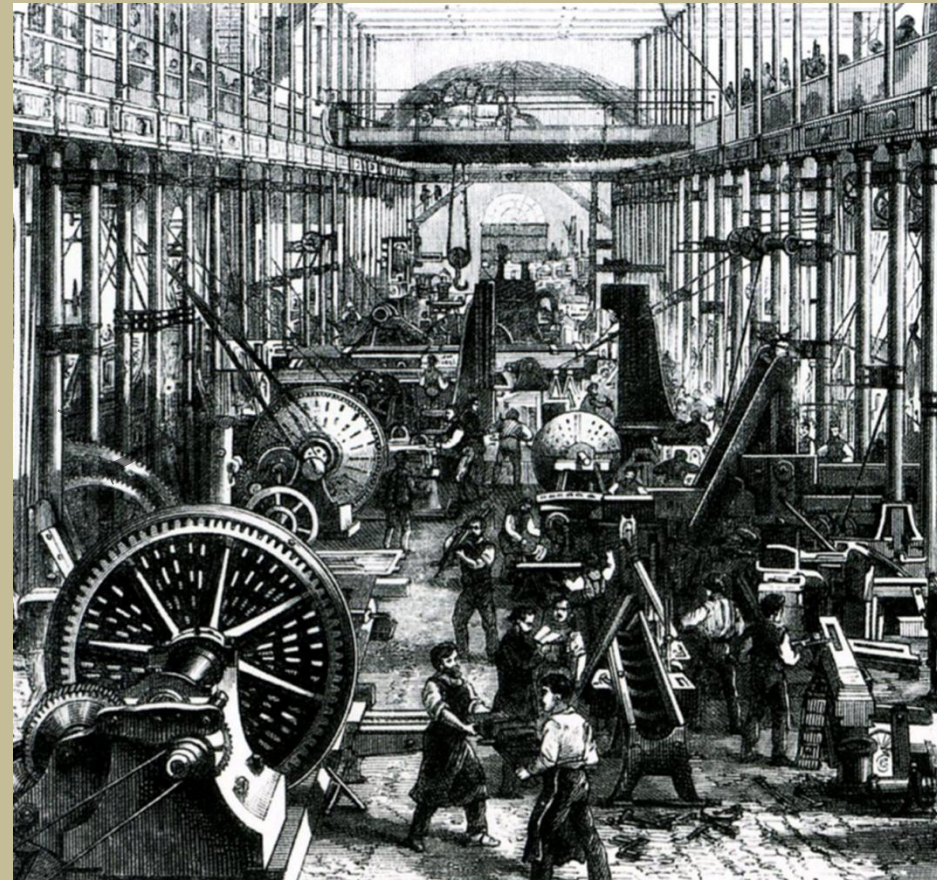
- Μετάβαση από αγροτική στη βιομηχανική κοινωνία : **μακρά διαδικασία**
- **Α΄ΦΑΣΗ** (10^{ος}/11^{ος} αι.)
 - **Ύπαιθρος : αγρότες >> βιοτέχνες**
 - παράγουν για την αγορά
 - Αποκτούν πλούτο
 - Σχέσεις με φεουδάρχες : αρχικά συνυπάρχουν – αργότερα τους εκτοπίζουν
 - πρώτες βιοτεχνίες : «πρόπλασμα» της βιομηχανίας.
 - Άμεσες παραγωγικές επενδύσεις
 - **Πόλεις : κυριαρχούν οι συντεχνίες**
 - κλειστά συστήματα επαγγελματικών κατηγοριών (οργανώσεις/ σωματεία)
 - δεν επιτρέπουν την είσοδο σε καινούριους επαγγελματίες
 - Ελέγχουν τις παραγωγικές δραστηριότητες
 - Οι μεγαλέμποροι - κεφαλαιούχοι
 - Καλύπτουν τα έξοδα της βιοτεχνίας (π.χ. αγορά πρώτων υλών)
 - διαθέτουν το προϊόν στην αγορά.

Βιομηχανική κοινωνία/2

- **Β' ΦΑΣΗ** (16^{ος} αι. έως τα μέσα του 18ου αιώνα)
 - **Καταμερισμός παραγωγής** σε περισσότερα βιοτεχνικά εργαστήρια που εργάζονταν για τον ίδιο έμπορο ([μανιφακτούρα](#))
 - **έμποροι**
 - Εύποροι αστοί -άνοιξαν το δρόμο προς τον καπιταλισμό
 - εμπορεύονταν τα προϊόντα των βιοτεχνικών παραγωγικών μονάδων της πόλης (που απελευθερώθηκε από τις συντεχνίες) και της υπαίθρου.
 - **Εξάπλωση βιοτεχνίας /βιομηχανίας στην ύπαιθρο** (όχι πια αποκλειστικά φεουδαρχική)
 - **αγροτική παραγωγή** : συντηρεί τον μη γεωργικό (αστικό) πληθυσμό (καταμερισμός εργασίας)

Βιομηχανική κοινωνία/3

- **Γ΄ΦΑΣΗ** (μέσα 18^{ου}
– 19^{ος} αι.)
 - Βιομηχανική
επανάσταση
 - Αγγλία
 - εισαγωγή μηχανής
στην παραγωγή

Βιομηχανική επανάσταση : βασικές μεταβολές στην οικονομία /1

1. εκτεταμένη εισαγωγή **μηχανών** στη βιοτεχνική παραγωγή >> δημιουργία μεγάλων μηχανοκίνητων εργοστασίων.
2. **μισθωτή εργασία** : ο εργάτης έχει σχέση εξαρτημένης εργασίας από τον εργοδότη.
3. παραγωγή **μεγάλων ποσοτήτων** αγαθών με **μειωμένο κόστος**.

Εργάτριες σε αγγλική υφαντουργία του 19^{ου} αιώνα..

Βιομηχανική επανάσταση : βασικές μεταβολές στην οικονομία /2

4. δημιουργία μιας **μεγάλης αγοράς** που δεν εξαρτιόταν από τη ζήτηση αλλά από την ικανότητα παραγωγής αγαθών (προσφορά).

- π.χ. αυτοκινητοβιομηχανία: 1890 κ. εξής εισαγωγή μηχανής και οργάνωση εργασίας >>> παραγωγή φθηνών αυτοκινήτων >>> μαζική ζήτηση

Η επινοήση της «γραμμής παραγωγής» της αυτοκινητοβιομηχανίας Φορντ (1913), μείωσε το χρόνο συναρμολόγησης ενός αυτοκινήτου από 12 ώρες σε 93 λεπτά.

Βιομηχανία, παγκόσμια αγορά, κυριαρχία της αστικής τάξης

«..η μεγάλη βιομηχανία δημιούργησε την παγκόσμια αγορά, που την είχε προετοιμάσει η ανακάλυψη της Αμερικής. Η παγκόσμια αγορά έδωσε στο εμπόριο, στη ναυτιλία και στα μέσα συγκοινωνίας της ξηράς μια τεράστια ανάπτυξη η οποία με τη σειρά της επέδρασε στην εξάπλωση της βιομηχανίας. Στο βαθμό που εξαπλώνονταν η βιομηχανία, το εμπόριο, η ναυτιλία και οι σιδηρόδρομοι, στον ίδιο βαθμό αναπτυσσόταν η αστική τάξη, πολλαπλασίαζε τα κεφάλαιά της και ωθούσε στο περιθώριο όλες τις τάξεις που είχε κληροδοτήσει ο Μεσαίωνας...»

(S. Hall και B. Gieben, 2003:323).

Οι συνεχείς «μεταμορφώσεις» της βιομηχανικής καπιταλιστικής κοινωνίας : η αστικοποίηση/1

- **αστικοποίηση :**

- κύριο αίτιο : πρόοδος βιομηχανικού τομέα.
- εγκατάλειψη ζωής υπαίθρου για τα αστικά κέντρα.
- «άστυ» : το εντυπωσιακότερο σύμβολο του βιομηχανικού κόσμου.
- τα αστικά κέντρα του 19^{ου} αι. δεν είχαν τη συνοχή των πόλεων του 20ού αιώνα

Η εργατική συνοικία East End,
Λονδίνο, 1900

Οι συνεχείς «μεταμορφώσεις» της βιομηχανικής καπιταλιστικής κοινωνίας : η αστικοποίηση/2

«...οι καμινάδες των εργοστασίων, συχνά παρατεταγμένες κατά μήκος της κοιλάδας ενός ποταμού, οι σιδηροδρομικές διασταυρώσεις, η μονοτονία του τούβλου με το ξεθωριασμένο χρώμα και το πέπλο της αιθάλης που κρεμόταν από πάνω τους, όλα αυτά τους έδιναν κάποια συνοχή...»

Λονδίνο, 1890

(E. Hobsbawm, 1996:317).

Οι συνεχείς «μεταμορφώσεις» της βιομηχανικής καπιταλιστικής κοινωνίας : η αστικοποίηση/3

«...το εργοστάσιο των μπουλονιών και των δικέφαλων καρφιών έπρεπε να βρίσκεται κατά 'κεί, στη μια γωνιά της οδού Μαρκαντέ, δεν ήξερε καλά πού, κι ακόμα περισσότερο που οι αριθμοί έλειπαν συχνά κατά μήκος των αραιωμένων παλιόσπιτων...ήταν μια οδός όπου δε θα έμενε για όλο το χρυσό του κόσμου, ένας δρόμος πλατύς, βρόμικος, μαύρος από την καρβουνόσκονη των γειτονικών εργοστασίων, με λιθόστρωτα ξεπατωμένα και αυλάκια μέσα στα οποία λίμναζαν νερά. Στις δύο άκρες υπήρχε μια σειρά από υπόστεγα από μεγάλα εργαστήρια τζαμωτά, γκρίζες κατασκευές σαν μισοτελειωμένες, δείχνοντας τα τούβλα τους και τους ξύλινους σκελετούς τους, μια αταξία από ετοιμόρροπα κτίσματα κομμένα από ανοίγματα ...θυμόταν μόνο ότι το εργοστάσιο ήταν κοντά σε ένα μαγαζί κουρελιών και σιδηρικών, ένα είδος ανοικτού βόθρου στην επιφάνεια της γης..»»

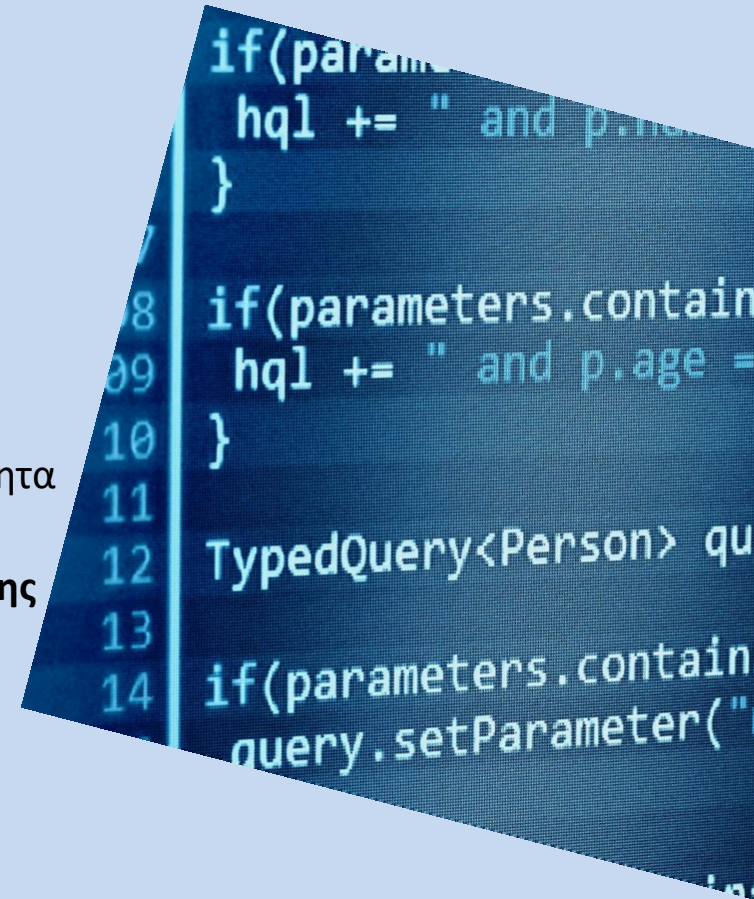

Λονδίνο, 1890

(Ε. Ζολά, Η ταβέρνα, 1985: 212).

Μεταβιομηχανική κοινωνία : βασικά χαρακτηριστικά

- παραγωγή και αξιοποίηση **πληροφορίας και γνώσης** >> αλματώδης ανάπτυξη του τομέα των υπηρεσιών.
- **νέες τεχνολογίες** (εξελιγμένοι υπολογιστές, ρομποτική, τηλεπικοινωνιακοί δορυφόροι) = επιτεύγματα της μεταβιομηχανικής κοινωνίας.
- Η σημασία της **πληροφορίας** («κλειδί») :
 - μεγαλύτερη **ανάπτυξη**, αύξηση παραγωγικότητας, ταχύτητα στη λήψη αποφάσεων.
 - σημαντικές αλλαγές στον τρόπο **διοίκησης** και **διαχείρισης** των επιχειρήσεων, των οργανισμών κτλ.
 - **Συσσώρευση πληροφοριών** εξίσου σημαντική με συσσώρευση του κεφαλαίου (όσο η γνώση επεκτείνεται, τόσο οι κατέχοντες γίνονται πλουσιότεροι).
- **Αξιοποίηση ανθρώπινης ευφυΐας και λογικής** με επιστημονικό και συστηματικό τρόπο, > παραγωγή τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας.

Μια σύγκριση της βιομηχανικής και της μεταβιομηχανικής κοινωνίας

βιομηχανική κοινωνία :

- Οργάνωση και λειτουργία γύρω από τη συσσώρευση του **κεφαλαίου**, των **επενδύσεων** και της **παραγωγής**.

μεταβιομηχανική κοινωνία :

- Οργάνωση και λειτουργία γύρω από τον τομέα της **γνώσης**.
- **γνώση** = σταυροδρόμι για την οργάνωση του συνόλου σχεδόν των οικονομικών και των κοινωνικών σχέσεων.

«Ενώ η βιομηχανική κοινωνία εστίαζε στο **εργοστάσιο** ως κύρια πηγή προϊόντων, η μεταβιομηχανική κοινωνία εστιάζει στο **πανεπιστήμιο** ως κύρια πηγή θεωρητικής γνώσης» (E. Etzioni Halevy, 1999:49).

Οι διεκδικήσεις στη βιομηχανική και στη μεταβιομηχανική κοινωνία

βιομηχανική κοινωνία

- σύγκρουση εργοδοτών και εργαζομένων.
- Ανάπτυξη συνδικαλιστικού κινήματος (αιτήματα για ημερομίσθια, ασφάλεια, συνθήκες εργασίας)

Μεταβιομηχανική κοινωνία

- Οι διεκδικήσεις και οι συγκρούσεις εργοδοτών και εργαζομένων **συνεχίζονται**.
- το πλαίσιο των διεκδικήσεων **έχει αλλάξει** (αλλαγές στο εργασιακό περιβάλλον λόγω των τεχνολογικών εξελίξεων)
- **Νέες «φωνές»** - διεκδικήσεις διάφορων κοινωνικών ομάδων ή μειονοτήτων (γυναικών, μεταναστών κ.ά.) > αναγνώριση δικαιωμάτων των ομάδων αυτών.

2.2. Σύγχρονες Κοινωνίες

Ορολογία : «σύγχρονη», «αναπτυγμένη» και «λιγότερο αναπτυγμένη» κοινωνία

Δανία

Ινδία

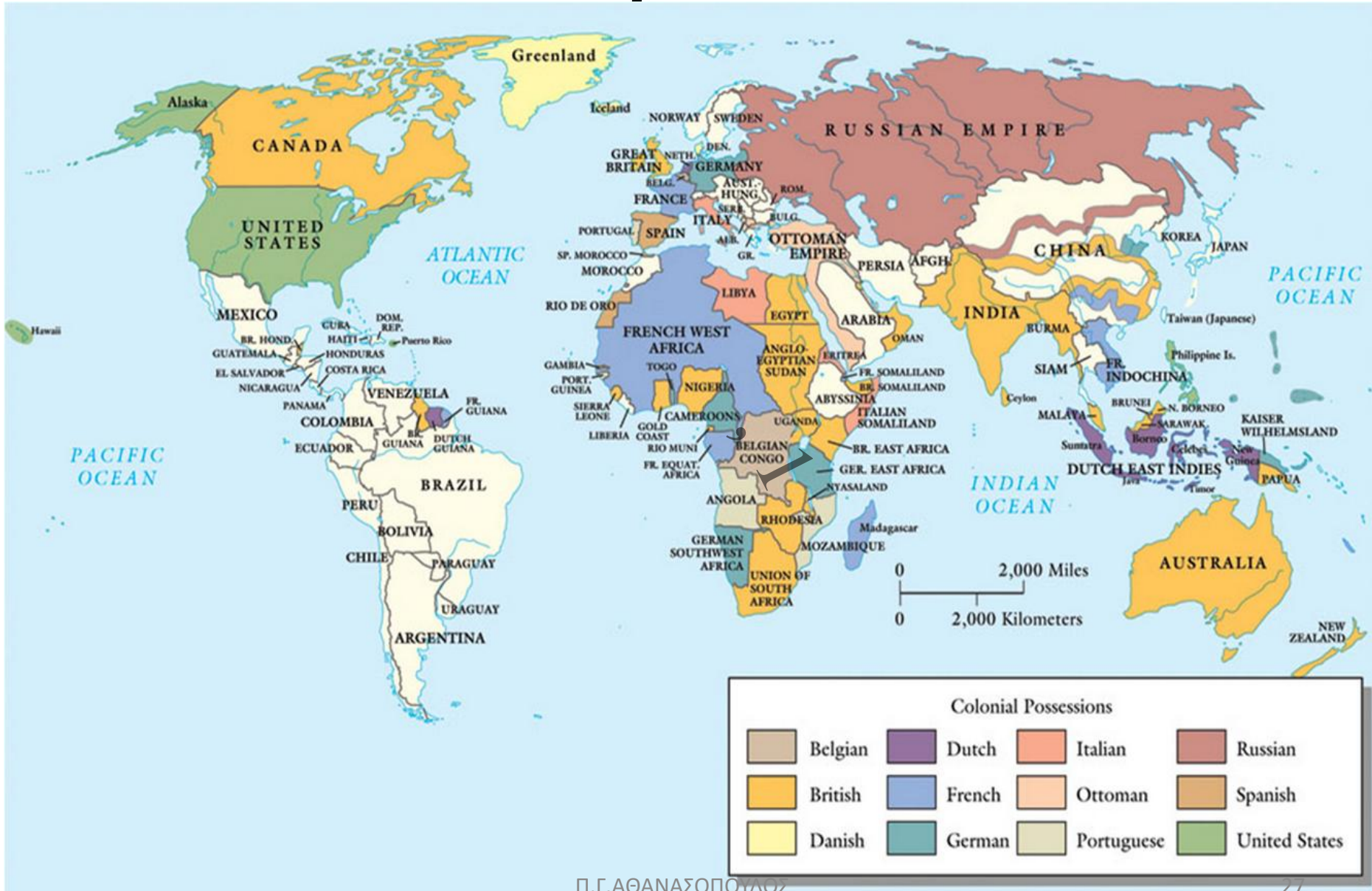
- «σύγχρονη κοινωνία» = «αναπτυγμένη κοινωνία»
 - Οικονομία : εξελιγμένη τεχνολογία
 - Πολιτική : ύπαρξη κράτους και γραφειοκρατίας
 - Κοινωνία : υψηλός καταμερισμός εργασίας
- λιγότερο αναπτυγμένες χώρες :
 - χώρες με προβλήματα
 - φτώχεια
 - παιδική θνησιμότητα
 - ανύπαρκτες συνθήκες υγειονομικής περίθαλψης
 - πολύ χαμηλό κατά κεφαλήν εισόδημα
 - εκτεταμένος αναλφαβητισμός
 - αποικιοκρατική εκμετάλλευση στο παρελθόν
 - οι παρούσες οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες των χωρών αυτών (π.χ. δικτατορικά καθεστώτα) είναι παράγωγα της εκμετάλλευσης αυτής.

2.2.1 Τα στάδια ανάπτυξης των σύγχρονων κοινωνιών

Η αποικιοκρατία και οι συνέπειές της

- Αποικιοκρατία :
 - 17^{ος} - αρχές 20ού αιώνα
 - δυτικές κοινωνίες δημιούργησαν αποικίες : Αφρική, Ασία, Λατινική Αμερική
- 20^{ος} αι. : **αποαποικιοποίηση** = ανεξαρτητοποίηση αποικιών
- η αποικιοκρατία :
 - **διαμόρφωσε** την οικονομική, την κοινωνική και την πολιτική πραγματικότητα πολλών χωρών
 - ήταν η αφορμή για τη διάκρισή τους σε χώρες του **Πρώτου, του Δεύτερου και του Τρίτου Κόσμου.**

Αποικιοκρατία : 1900

Οι τρεις «κόσμοι»

«Πρώτος Κόσμος»

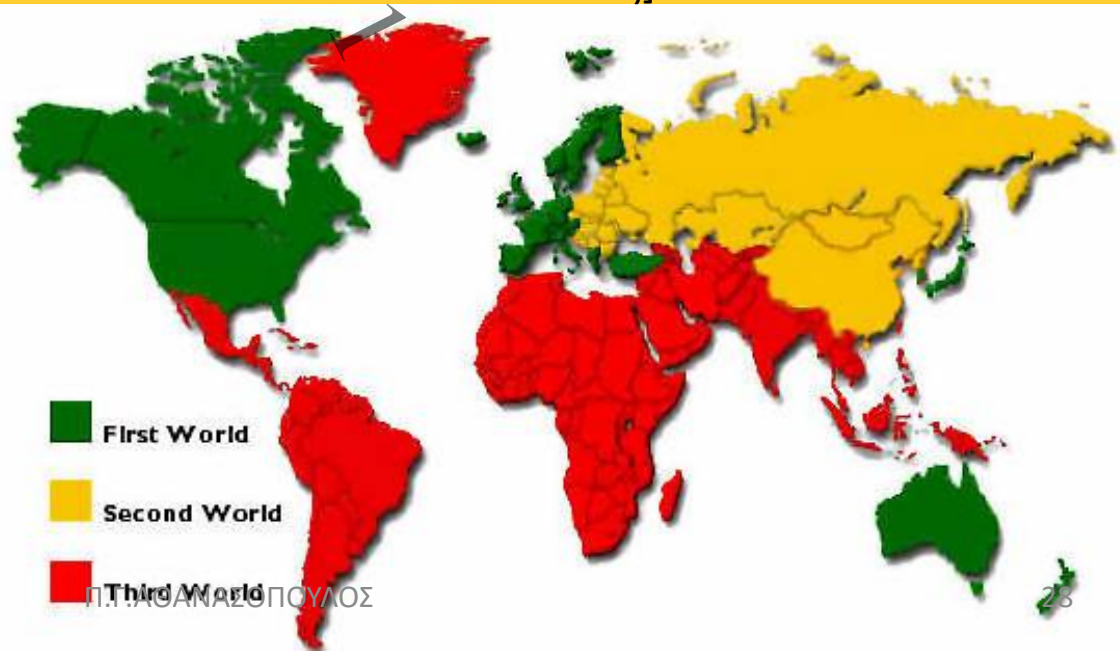
- κράτη της Δ. Ευρώπης, Η.Π.Α., Ιαπωνία κ.ά
- ελεύθερη οικονομία
- Εκβιομηχάνιση
- μικρό ποσοστό απασχολούμενων στη γεωργία
- «αναπτυγμένες» χώρες

«Δεύτερος Κόσμος»

- πρώην σοσιαλιστικές χώρες
 - Σοβιετική Ένωση (Ε.Σ.Σ.Δ.)
 - χώρες Ανατολικής Ευρώπης (Πολωνία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Τσεχοσλοβακία, Γιουγκοσλαβία, Αλβανία κλπ)
 - Κίνα (νυν σοσιαλιστική)
- Είχαν κεντρικά σχεδιασμένη και κρατικά ελεγχόμενη οικονομία.
- [ο όρος δεν είναι πλέον σε χρήση μετά την κατάρρευση του σοσιαλιστικού καθεστώτος]

«Τρίτος Κόσμος»

- η πλειονότητα του πληθυσμού ασχολείται με την καλλιέργεια της γης
- Οικονομία είτε κεντρικά σχεδιασμένη είτε ελεύθερη.
- Πρώην αποικίες Αφρικής, Κ. και Ν. Αμερικής και Ασίας
- «αναπτυσσόμενες» χώρες

Οι διαφοροποιήσεις μεταξύ των χωρών του «τρίτου κόσμου» - Η διάκριση σε «αναπτυγμένες» και «υπανάπτυκτες»

- οι αναπτυσσόμενες χώρες (=οι χώρες του Τρίτου Κόσμου) **δεν αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο.**
 - χώρες της Λατινικής Αμερικής διαφοροποιούνται από αυτές της Ασίας και της Αφρικής.
- Άρα :
 - προβληματική μια θεωρία που περιλαμβάνει όλες τις περιπτώσεις
- η κοινωνιολογία εξετάζει τις **μεταβαλλόμενες, σε παγκόσμια κλίμακα, σχέσεις μεταξύ χωρών που κατέχουν διαφορετικές θέσεις στην παγκόσμια οικονομία.**
- πολλές θεωρίες προσπαθούν να εξηγήσουν γιατί οι λιγότερο αναπτυγμένες χώρες βρίσκονται σε χαμηλό επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης (φτώχεια, πείνα κτλ.).
- Κριτήριο διάκρισης κοινωνιών σε «αναπτυγμένες» και «υπανάπτυκτες»
 - η σύγκλιση ή η απόκλισή τους από τις αξίες και τα οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά πρότυπα των χωρών του Πρώτου Κόσμου.

Θεωρίες για την «ανάπτυξη» / 1

- **Θεωρίες εκσυγχρονισμού**
 - Η «ανάπτυξη» σχετίζεται με **στόχους**, όπως :
 - ικανοποίηση βασικών αναγκών του πληθυσμού (διατροφή, στέγαση, ιατρική περίθαλψη, μόρφωση)
 - παραχώρηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων
 - πολιτική συμμετοχή
 - προστασία του περιβάλλοντος.
 - **η επίσημη εκπαίδευση έχει αιτιώδη σχέση με την οικονομική ανάπτυξη.**
 - η ποιότητα της εκπαίδευσης και των ανθρωπίνων πόρων + προσανατολισμός σε δυτικές αξίες >> οικονομική ανάπτυξη.

Θεωρίες για την «ανάπτυξη»/ 2

- **Θεωρία εξάρτησης**

- ανάπτυξη των κοινωνιών = **ενσωμάτωσή τους στη διεθνή αγορά και τον παγκόσμιο καπιταλισμό.**
- η ανάπτυξη δυτικού κόσμου – υπανάπτυξη Τρίτου Κόσμου παράλληλα φαινόμενα :
 - **χώρες Τρίτου Κόσμου >> όχι αυτόνομη ανάπτυξη, λόγω**
 - σχέσης εξάρτησης από καπιταλιστικές χώρες.
 - **Δυτικές χώρες >> καπιταλιστικές δυνάμεις μέσω**
 - ιδιοποίησης της **υπεραξίας** των δικών τους εργατών
 - ιδιοποίησης και εκμετάλλευσης **πλουτοπαραγωγικών πηγών και φθηνών εργατικών χεριών των χωρών του Τρίτου Κόσμου.**
- **Παγκόσμιο σύστημα**
 - αναπτυγμένες χώρες (ΗΠΑ, Ιαπωνία κλπ) = «**μητρόπολη**», «**κέντρο**» ή «**πυρήνας**»,
 - λιγότερο αναπτυγμένες χώρες = «**περιφέρεια**» >> παίζουν το ρόλο της εργατικής τάξης που υφίσταται **εκμετάλλευση** σε διεθνές επίπεδο.
 - Μεγέθυνση ανισοτήτων > πρόκληση ο περιορισμός τους
 - αντικρουόμενα συμφέροντα κρατών.

Θεωρίες για την «ανάπτυξη»

Θεωρίες εκσυγχρονισμού

Θεωρία εξάρτησης

- ✓ ικανοποίηση βασικών αναγκών του πληθυσμού (διατροφή, στέγαση, ιατρική περίθαλψη, μόρφωση)
- ✓ παραχώρηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- ✓ πολιτική συμμετοχή
- ✓ προστασία του περιβάλλοντος.
- ✓ ποιότητα της εκπαίδευσης και ανθρωπίνων πόρων + προσανατολισμός σε δυτικές αξίες >> οικονομική ανάπτυξη.

- ✓ Ανάπτυξη = ενσωμάτωση στη διεθνή αγορά και τον παγκόσμιο καπιταλισμό.
- ✓ χώρες Τρίτου Κόσμου (περιφέρεια) >> όχι αυτόνομη ανάπτυξη, λόγω εξάρτησης από καπιταλιστικές χώρες.
- ✓ Δυτικές χώρες (μητρόπολη) >> καπιταλιστικές δυνάμεις μέσω ιδιοποίησης της υπεραξίας των δικών τους εργατών + πλουτοπαραγωγικών πηγών και φθηνών εργατικών χεριών των χωρών του Τρίτου Κόσμου.
- ✓ Μεγέθυνση ανισοτήτων
- ✓ Αντικρουόμενα συμφέροντα